

Michał Piekarski

WYKORZYSTANIE TERYTORIUM POLSKI JAKO ZAPLECZA LOGISTYCZNEGO TERRORYSTÓW I ZWIĄZANE Z TYM ZAGROŻENIA – ZARYS ZAGADNIENIA

Niniejsza analiza ma na celu przedstawienie zagadnienia wykorzystania terytorium Polski przez organizacje terrorystyczne jako bazy logistycznej lub drogi transferu ludzi, materiałów i środków finansowych, zobrazowanie związanego z tym zagrożenia, jak również zarysowanie problemu zwalczania tego rodzaju działalności przez służby państwowe. Ponieważ głównym zagrożeniem jest obecnie terroryzm fundamentalistów islamskich, w postaci Al-Kaidy i powiązanych z nią grup, analiza skupi się przede wszystkim na tym aspekcie. Z uwagi na zakres tematu, i jego słabe opracowanie w krajowych publikacjach, skupię się przede wszystkim na wypunktowaniu najważniejszych zagadnień i problemów, z których każdy powinien być tematem oddzielnej rozległej analizy.

Niniejsza analiza opiera się na jawnych źródłach informacji.

FORMY DZIAŁALNOŚCI TERRORYSTYCZNEJ - CHARAKTERYSTYKA

Formy działalności terrorystycznej, poza działalnością operacyjną (czyli samymi zamachami) można podzielić na kilka grup w zależności od celu działań terrorystów. Są to : działalność logistyczna, działalność werbunkowo – szkoleniowa, działalność

wywiadowcza, działalność bazowo – sanktuaryjna, działalność tranzytowo – przemysłowa, działalność propagandowa.

Pierwszym rodzajem tych zjawisk jest działalność logistyczna, w której można wyróżnić dwa zakresy : bezpośredni i pośredni. Działalność bezpośrednia jest nakierowana na pozyskanie zasobów bezpośrednio służących działalności terrorystycznej. Są to broń, materiały wybuchowe, środki do ich sporządzenia, fałszywe dokumenty czy urządzenia elektroniczne. Ich pozyskanie może się opierać na autonomicznej działalności terrorystów (takiej jak zabór broni z magazynów wojskowych lub pozyskanie materiałów wybuchowych z niewybuchów pozostałych po II wojnie światowej), bardziej prawdopodobne jest jednak wejście w tym celu w kontakt z lokalnymi grupami przestępczymi, posiadającymi potrzebne terrorystom zasoby, lub grającymi rolę pośrednika w kontaktach z innymi grupami.

Pośrednia działalność logistyczna oznacza zapewnianie grupie terrorystycznej środków ogólnie potrzebnych do działania, zwłaszcza środków finansowych, ale także środków transportu i lokali, a także zakładania lub przejmowania przedsiębiorstw które mogą być przydatne dla terrorystów jako zapewniające przykrywkę dla ich działalności (firmy transportowe, handlowe, turystyczne, pośrednictwa finansowego, a nawet agencje ochrony czy wywiadownie gospodarcze). Pozyskanie tych zasobów może następować zarówno w drodze legalnej jak i nielegalnej. Lokale i środki transportu będą pozyskiwane w drodze legalnego zakupu lub wynajmu, z tym, że osoby dokonujące transakcji ze strony terrorystów mogą legitymować się fałszywymi dokumentami lub być w ogóle osobami podstawionymi („słupami”). W przypadku zakładania lub przejmowania przedsiębiorstw, bardzo możliwe jest wciąganie do współpracy polskich przedsiębiorców. Pozyskiwanie środków finansowych może odbywać się w sposób legalny (inwestowanie w legalne przedsięwzięcia, operacje na rynkach finansowych) oraz nielegalny (handel narkotykami, oszustwa, wymuszenia, napady rabunkowe, porwania dla okupu, inne rodzaje nielegalnej działalności – np. piractwo komputerowe). Szczególnym aspektem tej działalności jest „pranie brudnych pieniędzy”, czyli legalizowanie pochodzących z nielegalnej działalności środków finansowych.

Działalność werbunkowo – szkoleniowa oznacza prowadzenie w Polsce werbunku kandydatów na terrorystów, jak również osób wykonujących zadania pomocnicze, oraz prowadzenie szkolenia terrorystów. Werbunek może dotyczyć przedstawicieli społeczności emigranckich, jak i rdzennych Polaków, i opierać się zarówno na podstawach ideologicznych jak i finansowych. Szkolenie może obejmować zarówno osoby nowo zwerbowane, jak również szkolenie doskonalące czynnych terrorystów. Może ono być bez większych trudności zakamuflowane jako „szkoła przetrwania” lub turystyka ekstremalna, zwłaszcza, że Polska nie jest krajem kojarzonym z działalnością terrorystyczną. Terrorysty samodzielnie będą prowadzili ten rodzaj działań, jednak możliwe jest pozyskiwanie do współpracy przy szkoleniu byłych żołnierzy i funkcjonariuszy, w tym jednostek specjalnych.

Działalność wywiadowcza dotyczy zbierania informacji przez terrorystów na temat ich potencjalnych celów, i może dotyczyć trzech aspektów działalności terrorystycznej. Po pierwsze, zbierane mogą być informacje na temat Polski i konkretnych obiektów pod kątem ewentualnego ataku na nie. Po drugie, mogą być tu pozyskiwane informacje dotyczące innych państw (od np. dyplomatów, turystów, wojskowych przebywających na ćwiczeniach) i tutaj może zachodzić zarówno werbunek informatorów, ich szkolenie jak i przekazywanie informacji (pod pretekstem urlopu, podróży służbowej). Po trzecie terrorysty będą pozyskiwać informacje mające znaczenie dla bezpieczeństwa ich operacji w Polsce, a zatem dotyczące stanu wiedzy organów państwa na temat ich działań. Podstawową formą gromadzenia informacji będzie wywiad agenturalny, a środki techniczne będą go tylko uzupełniać. Działalność tą terrorysty będą prowadzili samodzielnie, z uwagi na chęć ochrony swoich źródeł informacji

Działalność bazowo – sanktuaryjna oznacza lokowanie w Polsce baz wypadowych terrorystów, służących do przeprowadzania ataków w innych krajach. W bazach tych terrorysty przygotowywali by ostatecznie zamach, gromadzili i przygotowywali by broń, ładunki wybuchowe i inne wyposażenie, otrzymywali by ostatnie wytyczne. Słowa „baza” nie należy traktować dosłownie, tą rolę może odgrywać wynajęty dom czy magazyn. W obrębie tej działalności mieści się także traktowanie Polski jako „sanktuarium” czyli miejsca schronienia terrorystów po dokonaniu zamachu, lub tych których tożsamość została odkryta przez służby

policyjne w innych krajach. Również ten rodzaj działalności będzie samodzielnie prowadzony przez terrorystów.

Działalność tranzytowo – przemytnicza to działania terrorystów mające na celu przemieszczenie ludzi lub materiałów przez terytorium Polski, z terytorium Polski do innego państwa, lub odwrotnie. Może to przybierać formę przekraczania granicy w oparciu o fałszywe dokumenty, nielegalnego przekraczania granicy, zarówno lądowej jak i morskiej, oraz przemytu. Podobnie jak w przypadku działalności logistycznej, również w tym przypadku terroryści mogą operować autonomicznie, lub współpracować z podziemiem przestępczym, co jest bardziej prawdopodobne. Możliwe jest także podszywanie się terrorystów pod „zwykłą” działalność kryminalną (np. przekraczanie granicy wraz z nielegalnymi emigrantami) co paradoksalnie może ułatwić im uniknięcie szczególnego zainteresowania Policji czy Straży Granicznej (terroryści zostaną potraktowani jako zwykli emigranci, jeśli ich prawdziwa tożsamość pozostanie nieujawniona). Terroryści mogą także dążyć do zalegalizowania swojego pobytu w Polsce, występując o azyl polityczny, przedstawiając się jako ofiary prześladowań.

Działalność propagandowa obejmuje działania prowadzone za pośrednictwem mediów masowych, zwłaszcza Internetu, a mające na celu głoszenie poglądów terrorystów oraz dyskredytację ich oponentów. Działalność ta będzie prowadzona głównie w formie umieszczania na polskich serwerach propagandowych stron internetowych, agitacji na internetowych forach dyskusyjnych, wystosowywania komunikatów na użytek polskich mediów. Mniej prawdopodobną formą tej działalności będzie pozyskiwanie agentów wpływu, zdolnych kształtować postawy określonych grup społecznych wobec działań terrorystów. Działalność ta będzie prowadzona samodzielnie przez terrorystów.

Podsumowując tą część analizy, należy stwierdzić, że wszystkie te formy działalności terrorystów najczęściej występują razem, a w skrajnie niekorzystnych przypadkach – kompleksowo, stwarzając poważne problemy i zagrożenia, którym poświęcona jest następną część pracy.

CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻEŃ

Można je podzielić na kilka grup. Są to zagrożenia polityczne, kryminalne, ekonomiczne i społeczne, przy czym należy pamiętać, że są one ze sobą wzajemnie powiązane.

Zagrożenia polityczne to przede wszystkim groźba skomplikowania relacji Polski z krajami będącymi celami terrorystów. Istnieje bowiem, w przypadku ujawnienia omawianej działalności przez czynniki inne niż polskie służby, groźba oskarżenia władz Polski o zaniechanie działań przeciwterrorystycznych, lub wręcz o popieranie terrorystów. Kolejnym możliwym zagrożeniem jest podjęcie przez służby specjalne państw zagrożonych przez dane ugrupowanie terrorystyczne, działań o charakterze kontruującym, co spowodowało by poważny i trudny do rozwiązania kryzys polityczny. Ostatnim zagrożeniem o charakterze politycznym, jest groźba wpłynięcia przez znajdujących się w Polsce terrorystów, czy to poprzez działania propagandowe czy inne, na opinię publiczną w Polsce oraz na postawy elit politycznych, względem działalności terrorystycznej na świecie, dążąc w ten sposób do stworzenia sprzyjającej ich działaniom atmosfery. Zagrożenia takie są wyraźnie widoczne ze strony grup czeczeńskich, które mogą w Polsce liczyć na większą przychylność otoczenia niż w Europie Zachodniej, zwłaszcza wygrywając nastroje antyrosyjskie obecne w Polsce. W przypadku innych ugrupowań, takich jak inne niż czeczeńskie grupy islamistyczne, ten rodzaj zagrożeń, jest mniej prawdopodobny i organicza się tylko do propagandy.

Zagrożenia kryminalne dotyczą przede wszystkim groźby nawiązania kontaktów pomiędzy terrorystami a zorganizowanymi grupami przestępczymi. Powoduje to groźbę zarówno zwiększenia możliwości działania terrorystów, jak i przestępców. Przestępcy mogą uzyskać dostęp do bardziej zaawansowanych technologii (np. produkcji bomb), nawiązać dalsze kontakty zagraniczne, a także zyskać nowe źródło finansowania, jakim jest świadczenie usług dla terrorystów. Stwarza to groźbę poszerzenia zakresu ich działalności co za tym idzie, wzrostu zagrożenia z ich strony. Podobnym zagrożeniem jest angażowanie się ugrupowań terrorystycznych bezpośrednio w działalność kryminalną. Pojawienie się nowego gracza, za którym stoją znaczne umiejętności i zaawansowane metody działania, jak i mającego atut w postaci słabego rozpoznania przez polskie służby, przełoży się na wzrost przestępczości zarówno z zakresu terroru kryminalnego jak i przestępczości

narkotykowej, granicznej i być może gospodarczej. Będzie to wzrost nie ilościowy ale raczej jakościowy. Drugim czynnikiem jaki należy uważać za niebezpieczny, jest groźba wzrostu przestępczości o charakterze porachunkowym, związana z pojawieniem się nowego ugrupowania na polskiej scenie przestępczej. Trzecim zagrożeniem jest kryminalizacja społeczeństwa, poprzez wciąganie do współpracy osób mieszkających w Polsce. Należy stwierdzić, że zagrożenie działalnością kryminalną dotyczy każdej z aktywnie działających grup terrorystycznych na świecie, dzięki łatwości komunikowania się, przemieszczania i przesyłania pieniędzy, każda grupa może wysłać swoich przedstawicieli do Polski i tu lokować swoją działalność logistyczną. Położenie geograficzne Polski i członkostwo w Unii Europejskiej tylko zwiększają atrakcyjność naszego kraju jako terenu działania. Należy także pamiętać, że zwłaszcza aktywne działania kryminalne nie muszą być „tylko” metodą zdobywania pieniędzy dla organizacji. Może to być również metoda na swoiste „zagospodarowanie” tych członków organizacji, którzy zostali „spaleni” na własnym terytorium, jak również ludzi i zasobów organizacji które zakończyły działalność terrorystyczną. Można więc mówić o zagrożeniu zaanagażowania się w Polsce byłych członków organizacji terrorystycznych, tak jak po upadku bloku wschodniego zorganizowana przestępczość została zasilona przez byłych żołnierzy i funkcjonariuszy służb i sił specjalnych. Podobny proces może zaistnieć po zakończeniu wojny w Iraku (byli partyzanci i terroryści), po zakończeniu działalności przez organizacje północnoirlandzkie, po ewentualnym zakończeniu działalności ETA, natomiast może zachodzić obecnie w stosunku do terrorystów czeczeńskich lub członków innych organizacji powiązanych z Al-Kaidą.

Ostatnim aspektem zagrożeń kryminalnych, którego nie można pominąć, jest bezpośrednie zagrożenie jakie stwarzają terroryści. Można wskazać tu na zagrożenia pośrednie, jak na przykład przewóz i składowanie materiałów wybuchowych i substancji toksycznych bez zachowania norm bezpieczeństwa, co może prowadzić do poważnych sytuacji, jest to także groźba korumpowania funkcjonariuszy państwowych i urzędników, w celu uzyskania informacji czy korzystnej decyzji, ale ważniejsze wydają się tu problemy związane z ujawnieniem przez służby państwowe działalności terrorystycznej. Mogą tu mieć miejsce różne sytuacje, związane z próbą uniknięcia lub uniemożliwienia działań służb państwowych. Sytuacje takie, określane

jako sytuacje taktyczne wysokiego ryzyka dotyczą przede wszystkim zatrzymywania osób szczególnie niebezpiecznych, posiadających broń i materiały wybuchowe. Osoby te mogą ich użyć zarówno przeciwko funkcjonariuszom, jak również przeciwko osobom postronnym, dążąc do wzięcia zakładników aby umożliwić sobie ucieczkę. Możliwe są też działania ukierunkowane na uwolnienie osób osadzonych w aresztach śledczych i zakładach karnych, takie jak branie zakładników, zamachy bombowe połączone z żądaniem uwolnienia osadzonych, napady na konwoje i zakłady karne, wszczynanie w nich buntów i organizowanie ucieczek. To stwarza dodatkowe wyzwania dla służb policyjnych i znajdujących się w ich strukturach jednostek specjalnych (taktycznych).

Zagrożenia ekonomiczne obejmują całokształt zagadnień związanych z transferem, lokowaniem i inwestowaniem w Polsce środków służących działalności terrorystycznej. Powoduje to takie problemy jak „pranie brudnych pieniędzy”, ich nielegalny transfer z i do Polski, zagrożenie przestępstwami fiskalnymi i celnymi, powodującymi wymierne straty w dochodach budżetu państwa. Istnieje także zagrożenie uzyskania dużego wpływu na władze i życie małych ośrodków miejskich poprzez inwestowanie w nich (lub stwarzanie takiej wizji) środków pochodzących z działalności przestępczej. Wówczas możliwe jest dosłowne kupienie sobie całej społeczności, poprzez odpowiednie działania inwestycyjne i kreujące wizerunek.

Zagrożenia społeczne, odnoszą się do zmian w świadomości społecznej pod wpływem działalności terrorystycznej. Pierwszym problemem jest tu podrywanie autorytetu państwa, poprzez swobodną działalność grup przestępczych i terrorystycznych, tworzenia obrazu świata przestępczego jako atrakcyjnego pod względem stylu życia i dochodów osobistych, co powoduje, że państwo i stanowione przez nie normy nie są postrzegane jako obowiązujące. Drugim problemem może być wytworzenie się podziałów społecznych, zarówno na tle stosunku do terrorystów, jak również na tle metod ich zwalczania.

PODSUMOWANIE – WNIOSKI

1. Należy uznać, że zagrożenie działalnością opisana w pracy jest duże, zarówno biorąc pod uwagę położenie geopolityczne Polski, jak i uwarunkowania społeczno – ekonomiczne. Należy opierając się na dotychczasowych przesłankach , stwierdzić, że prawdopodobnie została ona już podjęta, a jeśli nie to zostanie podjęta wkrótce.
2. Znany i szeroko omawianym problemem jest finansowanie terroryzmu poprzez handel narkotykami i inne formy działalności przestępczej. Nowym problemem jaki może się pojawić , jest bezpośrednio zaangażowanie w tą działalność na obszarze Polski ugrupowań terrorystycznych, co wiąże się zarówno z integracją z UE, jak i wzrastającym napływem imigrantów, a także sugerowaną penetracją polskiej społeczności muzułmańskiej przez radykalne organizacje islamskie.
3. Istnieje poważne niebezpieczeństwo, że organizacje terrorystyczne mogą na terytorium Polski prowadzić działalność o charakterze logistycznym i tranzytowo – przemytniczym. Wiadomo, że w przeszłości prowadziły tu taką działalność ugrupowania północnoirlandzkie, i nie da się wykluczyć, że inne ugrupowania nie prowadzą lub nie prowadziły jej. Działalność ta, nastawiona na pozyskanie broni i materiałów wybuchowych, może z czasem przerodzić się w działalność na szerszą skalę.
4. Na terytorium Polski możliwa jest działalność nawet bardzo egzotycznych ugrupowań, z odległych regionów świata. Wymusza to przemyślenie koncepcji terytorialnej orientacji, przejawiającej się p.w. tworzeniu list krajów wysokiego ryzyka.
5. Zwalczanie wskazanych zagrożeń wymaga dokładnego przeanalizowania funkcjonowania służb odpowiedzialnych za zwalczanie terroryzmu i zorganizowanej przestępczości, zarówno służb operacyjno – rozpoznawczych, dochodzeniowych, jak i jednostek taktycznych.

Michał Piekarski

Artykuł po raz pierwszy opublikowany na stronie Specops (www.specops.com.pl)

Wykorzystanie terytorium Polski...